

ROKOTUKSET Lue sivut 159 – 160 ja vastaa kysymyksiin!

Mitä elimistöön rokotuksessa laitetaan, ja mitä sitten tapahtuu?

Rokotuksen ideana on opettaa elimistön tietyt valkosolut, B-solut, tunnistamaan vaarallisia taudinaiheuttajia.

Näin syntyy ns. hankittu immunitaetti ko. taudinaiheuttajaa vastaan. Se perustuu erikoistuneiden B-solujen tuottamiin vasta-aineisiin, ja B-soluista syntyviin muistisoluihin.

Elimistöön laitetaan tätä varten **taudinaiheuttajan proteiineja (ns. antigeenit)**, joita ihmisen omista soluissa ei ole. Esimerkiksi influenssarokotteessa on juuri sinä vuonna liikkeellä olevien influenssavirustyyppien pintaproteiineja.

Joskus voidaan käyttää myös tapettuja tai heikennettyjä taudinaiheuttajia. Ne aiheuttavat voimakkaan immuunivasteen, mutta myös sivuvaikutusten riski on isompi. Tulevaisuuden rokotteet ovat ehkä DNA-rokotteita.

Mikä on kansallinen rokotusohjelma? Mitä rokotuksia sinä olet saanut?

Suomessa on kansallinen rokotusohjelma. Se on vapaaehtoinen, ja se koskee lapsia ja nuoria sekä monia riskiryhmiin kuuluvia henkilöitä (esim. vanhuksia, pitkäaikaissairaita tai puutiaisaivokuumealueella asuvia).

Nämä rokotukset ovat ilmaisia ja vapaaehtoisia. katso linkki (Terveyskirjasto) ja mieti, mitä rokotuksia sinä olet ohjelmassa saanut. Kansallisen rokotusohjelman ansiosta monet tarttuvat taudit, niihin liittyneet jälkitaudit, vammautumiset ja kuolemantapaukset ovat hävinneet Suomesta kokonaan tai lähes kokonaan.

Mitä tarkoittavat sanat **rokotuskattavuus** ja **laumaimmunitaetti (laumasuoja)**?

”**Rokotuskattavuus** kertoo, kuinka suuri osuus väestöstä, tietystä ikä- tai riskiryhmästä on saanut rokotteen.

Rokotus suojaa rokotettua itseään ja hänen läheisiään. Kun ei sairastu, ei myöskään tartuta tautia eteenpäin. Näin esimerkiksi perustautinsa takia tartunnoille alttiimmat ja ikänsä puolesta tai muusta syystä rokottamattomat voivat saada epäsuoraa suojaa muiden rokotuksista. Tätä kutsutaan **laumasuojaksi (laumaimmunitaetti).**” (THL)

Huom! **kaikki eivät voi rokotuksia ottaa**, esimerkiksi jos immuunipuolustus on heikko syöpähoitojen aikana.

Miksi osa ihmisistä kieltäytyy rokotuksista? Mitä mieltä olet itse – otatko rokotuksia itse, annatko rokottaa (mahdolliset) lapsesi?

Rokotuksessa on aina kyse riskien valinnasta: jos et ota rokotusta, sinulla on tietty riski sairastua, vammautua tai jopa kuolla. Jos otat rokotuksen, voi siitä seurata sivuvaikutuksia.

Yleensä sivuvaikutukset ovat lieviä (käsivarsi särkee muutaman päivän, nousee lievää kuumetta) ja menevät pian ohi. Kaikille ei tule sivuvaikutuksia. Vakavat sivuvaikutukset ovat hyvin harvinaisia ja yleensä hoidettavissa.

Eroa myös sillä, miten pitkään rokote on ollut käytössä ja miten moni ihminen sen on saanut. ”Vanhat” rokotteet ovat pääsääntöisesti hyvin toimivia ja turvallisia. Uusiin tauteihin nopeasti kehitettyihin uusiin rokotteisiin (esim. ebola) voi liittyä vaikeasti ennakoitavia sivuvaikutuksia. Tietty kriittisyys ja pohdinta on siis paikallaan, mutta täydellisen rokotekielteisyyden taustalla on yleensä muu kuin tutkimus ja tieto: kyse voi olla maailmankatsomuksesta, uskonnosta, viranomaisvastaisuudesta, väärinkäsityksistä tai jopa suoranaisestä valheellisesta ”tiedosta” ja salaliittoteorioista.